

Jäljennös

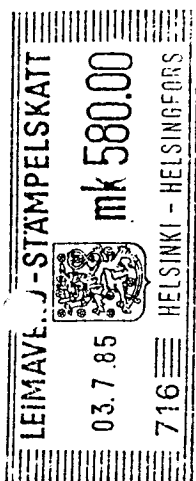
KORKEIMMAN OIKEUDEN TUOMIO

D:S 83/291

kauppa-aluksen saartoa koskevassa jutussa

N:o 1338/84

Annettu Helsingissä 03.07.1985

HAKIJAT

Suomen Merimies-Unioni - Finlands Sjömans-Union r.y.,

Helsinki

Suomen Konepäällystöliitto - Finlands Maskinbefäls-
förbund r.y., Helsinki

Suomen Radiosähköttäjäliitto r.y., Helsinki

Suomen Laivanpäällystöliitto - Finlands Skeppsbefälsförbund
r.y., Helsinki, yhteisesti

VASTAPUOLI

Nautekno Oy, Helsinki

RATKAISU, JOHON ON HAETTU MUUTOSTA

Helsingin hovioikeuden tuomio 5.1.1983 n:o 703

ASIAN KÄSITTELY ALEMMISSA OIKEUKSISSA

Nautekno Oy:n kanne Helsingin raastuvanoikeudessa

Nautekno Oy on Suomen Merimies-Unioni r.y:tä, Suomen Kone-
päällystöliitto r.y:tä, Suomen Radiosähköttäjäliitto r.y:tä
ja Suomen Laivanpäällystöliitto r.y:tä vastaan ajamassaan
kanteessa kertonut, että Akva Shipping Oy:n konkurssipesän
omistama kontaineralus m/s Katrina oli 26.5.1982 Porin

Leimamaksu mk 580,-

Nautekno Oy

es. Eeräkinenkatu 37 20100 Turku

maistraatin toimesta myyty julkisella pakkohuutokaupalla eräiden velkojien saatavien suorittamiseksi. Nautekno Oy oli tuolloin ostanut aluksen ja maksettuaan kauppahinnan 9.6.1982 tullut aluksen omistajaksi.

Aluksen pakkohuutokauppaa edeltäneessä velkojain keskustelussa Porin maistraatin istunnossa 24.5.1982 olivat valvo-neet mainittujen työntekijöiden siirtäminä palkka- ja niihin verrattavina saatavina Suomen Merimies-Unioni r.y. yhteensä 465.129,85 markkaa, Suomen Konepäällystöliitto r.y. yhteensä 225.635,05 markkaa, Suomen Radiosähköttäjäliitto r.y. yhteensä 59.406,60 markkaa ja Suomen Laivanpäällystöliitto r.y. yhteensä 335.411,05 markkaa, kaikki saatavat merilain 212 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainituin parhain etuoikeuksin.

Akva Shipping Oy:n konkurssipesä oli velkojainkeskustelussa ilmoittanut työntekijöiden tulleen irtisanotuiksi merimies-lain 43 §:n mukaisesti ja riitauttanut mainitut valvonnat siltä osin kuin niihin sisältyi liikkeen luovutuksen johdos-ta merimieslain 57 §:n nojalla vaadittuja korvauksia.

Maistraatti oli 24.5.1982 laatimassaan velkojainluettelossa vähentänyt valvotuista määristä Suomen Merimies-Unioni r.y:n osalta 123.089,45 markkaa, Suomen Konepäällystöliitto r.y:n osalta 41.837,20 markkaa, Suomen Radiosähköttäjäliitto r.y:n osalta 12.642 markkaa ja Suomen Laivanpäällystöliitto r.y:n osalta 54.473,75 markkaa eli edellä mainittuja yhden kuu-kauden palkkoja luontoisetuineen yhteensä 232.042,40 mark-kaa. Yhtiön saaman ilmoituksen mukaan mainitut järjestöt olivat valittaneet maistraatin ratkaisusta.

Järjestöt olivat 25.5.1982 ilmoittaneet Akva Shipping Oy:n konkurssipesälle asettaneensa aluksen saartoon Porissa Mäntyluodon satamassa aluksessa toimessa olleiden palkkasääntävien perinnän tukemiseksi. Saartoilmoitusta ei ollut peruutettu 26.5.1982 toimitetun pakkohuutokaupan jälkeen ja 7.6.1982 järjestöt olivat ilmoittaneet konkurssipesälle ja Nautekno Oy:lle, että saarto pidettäisiin voimassa, kunnes mainitut saatavat yhteismäärältään 232.042,40 markkaa oli niille maksettu.

Nautekno Oy oli 7.6.1982 päivätyssä ja samana päivänä Akva Shipping Oy:n konkurssipesälle tiedoksi annetussa kirjoituksessa kertonut, ettei alusta saarron takia voitu siirtää laituripaikastaan eikä miehittää aluksen liikenteeseen saattamista varten. Samassa kirjeessä Nautekno Oy oli myös kertonut, ettei saarrosta ollut ilmoitettu sille ennen pakkohuutokauppaa. Välttyäkseen huutokaupassa syntyneen maksuvelvollisuutensa laiminlyömisestä johtuvista seuraamuksista Nautekno Oy oli 9.6.1982 maksanut koko kauppahinnan 1.250.000 markkaa, vaikka aluksen saartoa ei ollut peruutettu.

Nautekno Oy on esittänyt, että puheena oleva pakotuskeinona käytetty saarto ei ollut oikeudenmukainen eikä järjestöjen laillisesti käytettävissä. Järjestöillä ei ollut ollut laillista oikeutta vaatia aluksen uudelta omistajalta Nautekno Oy:ltä aluksen pakkohuutokaupan yhteydessä riitautettuja ja hylättyjä määriä yhteensä 232.042,40 markkaa. Saarto oli kohdistettu lainvastaisesti aluksen vanhan omistajan velasta pakkohuutokaupan johdosta omistajaksi tulleeseen Nautekno Oy:öön vastoin ulosottolain säännöksiä,

joiden mukaan ostaja kauppahinnan maksettuaan ei ollut vastuussa aluksesta lähtevästä ja ennen myyntipäivää erääntyneestä eikä muustakaan edellisen omistajan velasta. Sen vuoksi Nautekno Oy on vaatinut, että aluksen saarto vahvistetaan lainvastaiseksi sekä että järjestöt velvoitetaan heti peruuttamaan saarto ja korvaamaan yhtiön oikeudenkäyntikulut.

Suomen Merimies-Unioni r.y:n, Suomen Konepääallystöliitto r.y:n, Suomen Radiosähköttäjäliitto r.y:n ja Suomen Laivanpääallystöliitto r.y:n yhteinen vastaus

Järjestöt ovat vastustaneet yhtiön vaatimuksia ja maininneet Nautekno Oy:n olleen jo pakkohuutokauppatilaisuudessa tietoinen kysymyksessä olevista väitetyistä saatavista. Sen vuoksi saarto oli Nautekno Oy:öön kohdistettuna perusteltu. Järjestöt ovat myös vaatineet korvausta oikeudenkäyntikulusta.

Raastuvanoikeuden päätös 15.7.1982

Mitä ensiksi tuli saartoon 9.6.1982 saakka, raastuvanoikeus on katsonut, että ennen pakkohuutokauppaa alkanut työtaistelutoimenpide ei ole kohdistunut voimassa olevaan työehtosopimukseen kokonaisuudessaan tai johonkin sen yksityiseen määräykseen. Kun sitä ei muutoinkaan ollut näytetty lainsäädännössämme tai sopimuksessa kielletyksi, se on ollut sinänsä laillinen toimi. Saarto voidaan kieltää yleisillä siviilioikeudellisilla perusteilla, jos se selvästi sisältää työtaisteluoikeuden väärinkäyttämisen. Työtaistelutoimenluonteeseen kuuluu, että vastapuoli pyritään saamaan suostumaan esitettyyn tavoitteeseen. Jos työtaistelua ei toteuteta rangaistavalla tai kielletyllä menettelyllä, toimenpiteen

käyttäminen ei voi sisältää oikeudenvastaista pakottamista. Sen vuoksi saarto 9.6.1982 saakka ei kerrotuissa olosuhteissa ollut ollut oikeudenvastainen.

Siltä osin kuin työtaistelu on 9.6.1982 jälkeen jatkunut ja kohdistunut Nautekno Oy:öön, raastuvanoikeus on todennut, että Porin maistraatti ei ollut hyväksynyt aluksen pakkohuutokauppanenettelyssä valvottuja merimieslain 57 §:ään perustettuja saatavia. Järjestöt olivat myöntäneet, että ne olivat näiden saatavien perimiseksi pakkohuutokaupan jälkeen 7.6.1982 laajentaneet saarron koskemaan myös 9.6.1982 aluksen uudeksi omistajaksi tullutta Nautekno Oy:tä. Aluksen omistusoikeus on siirtynyt Nautekno Oy:lle pakkohuutokaupan johdosta eli julkisen viranomaisen toimesta, Akva Shipping Oy:n konkurssipesän voimatta siitä määrätä. Nautekno Oy ei ollut aluksessa palvelleiden henkilöiden työsuhteen osapuolella. Edelleen voimassa pidetty saarto oli kohdistettu Nautekno Oy:öön eli kolmanteen henkilöön, jonka ei ollut myöskään näytetty olleen vastuussa taikka tulleen vastuuseen saarron aiheuttaneen työsuhteen johdosta syntyneiksi ilmoitetuista palkkasaatavista. Ainakaan sen jälkeen kun maistraatti, hylättyään järjestöjen valvomat puheena olevat saatavat, oli 9.6.1982 päättänyt antaa Nautekno Oy:lle aluksen omistusoikeuden siirtoa koskevan kauppakirjan, järjestöillä ei ollut ollut hyväksyttävää perustetta jatkaa saartoa Nautekno Oy:tä vastaan suorituksen saamiseksi palkkasaatavista. Sen vuoksi saarron jatkamista 9.6.1982 jälkeen oli pidettävä, paitsi kohtuuttomana, myös selvästi työtaistelutoimenpiteen väärinkäyttämisen sisältävänä toimena ja siten oikeudenvastaisena.

Sen vuoksi raastuvanoikeus on vahvistanut,

että puheena oleva saarto on ollut oikeudenvastainen 9.6.1982 lukien, jolloin aluksen omistusoikeus oli siirtynyt pakkohuutokaupan perusteella konkurssipesältä Nautekno Oy:lle, ja

että järjestöt ovat velvollisia heti peruuttamaan toimeenpanemansa saarron sekä sallimaan aluksen miehittämisen ja lähdön Mäntyluodosta vapaaseen liikenteeseen.

Järjestöt velvoitettiin yhteisvastuullisesti korvaamaan yhtiön oikeudenkäyntikulut kolmellatuhannella (3.000) markalla.

Hovioikeuden tuomio

Hovioikeus, jonka tutkittavaksi Suomen Merimies-Unioni r.y. ja sen myötäpuolet olivat saattaneet jutun, on katsonut, ettei ollut syytä muuttaa raastuvanoikeuden päätöstä. Suomen Merimies-Unioni r.y. ja sen myötäpuolet velvoitettiin yhteisvastuullisesti korvaamaan Nautekno Oy:n oikeudenkäyntikulut hovioikeudessa viidelläsadalla (500) markalla.

VAATIMUKSET, VALITUSLUVAN MYÖNTÄMINEN JA VÄLITOIMI

Suomen Merimies-Unioni r.y. myötäpuolineen on pyytänyt valituslupaa ja vaatinut Nautekno Oy:n kanteen hylkäämistä. Valituslupa on myönnetty 25.4.1983. Nautekno Oy on antanut siltä pyydetyn vastauksen.

KORKEIMMAN OIKEUDEN RATKAISU

Perustelut

Akva Shipping Oy:n jouduttua 23.2.1982 konkurssiin yhtiön omistaman m/s Katrinan koko laivaväki oli merimieslain 43 §:n

nojalla irtisanottu. Hakijajärjestöt ja konkurssipesä olivat sen jälkeen neuvotelleet työntekijöitten järjestöille siirtämien kanteessa mainittujen palkka- ja siihen verrattavien saatavien maksamisesta, mutta neuvottelut olivat jääneet tuloksettomiksi.

Järjestöt olivat 25.3.1982 ulosmitatun m/s Katrinan pakko- huutokauppaa edeltäneessä 24.5.1982 pidetyssä velkojainkustelussa valvoneet sanotut saatavat, mutta konkurssipesä oli riitauttanut ne merimieslain 57 §:ään perustuvia palkkoja ja luontoisetuja koskevilta eli 232.042,40 markan osalta. Maistraatti oli hylännyt järjestöjen vaatimukset näiden saatavien merkitsemisestä velkojainluetteloon.

Järjestöt ovat katsoneet, että koska työntekijöitten työsuhte oli päättynyt silloin kun alus oli 26.5.1982 pakkohuutokaupalla myyty, järjestöillä oli oikeus saada sanotut 232.042,40 markkaa. Järjestöt olivatkin 25.5.1982 ilmoittaneet konkurssipesälle, että ne olivat painostaakseen konkurssipesän maksamaan työntekijöitten saatavat asettaneet m/s Katrinan saartoon.

Nautekno Oy oli ostanut aluksen pakkohuutokaupassa ja maksettuaan kauppahinnan 9.6.1982 saanut aluksen omistukseensa. Järjestöt olivat jo sitä ennen eli 7.6.1982 ilmoittaneet paitsi konkurssipesälle myös Nautekno Oy:lle, että saarto pidettiin voimassa siksi kunnes kysymyksessä olevat merimieslain 57 §:ään perustetut työntekijöitten yhden kuukauden palkat luontoisetuineen oli maksettu.

Nautekno Oy ei ole välittömästi eikä välillisestikään ollut

osallisena m/s Katrinassa tai muutoin vastuussa laivaväen palkoista. Pakkahuutokauppaamenettelyssä selvitetävien vaatimusten kannalta ei ole merkitystä sillä, onko yhtiö ostanut aluksen tietänyt palkkavaatimuksista vai ei. Merilain 217 §:n 1 momentin mukaan meripanttioikeus ja pidätysoikeus lakkaavat pakkahuutokaupalla myytyyn alukseen kauppahinnan tultua maksetuksi.

Työntekijöitten ja myös työnantajien tai niiden ammattijärjestöjen työmarkkinoilla painostustoimena toisinaan käyttämä saarto on yleisestä toimintavapaudesta johtuen sinänsä oikeudenmukainen. Tällaiseen toimeen ryhdyttäessä jää sen tavoitteesta ja myös käytetyistä menettelytavoista riippumaan, onko painostuskeino hyväksyttävissä vai ei. Jos tavoite on hyvän tavan vastainen ja siis oikeusjärjestyksen kannalta moitittava, painostustointa ei ole oikeutta panna toimeen.

Hakijajärjestöt ovat joukkotoimin yrittäneet pakottaa Nautekno Oy:n maksamaan niille saatavia, joiden suorittamisesta yhtiö ei ole lain mukaan ollut vastuussa. Tällä tavoin menetellessään järjestöt ovat toimineet hyvän tavan vastaisesti.

Tuomiolauselmä

Hovioikeuden tuomion lopputulosta ei muuteta. Suomen Merimies-Unioni r.y. ja sen myötäpuolet velvoitetaan yhteisvastuullisesti maksamaan Nautekno Oy:lle korvaukseksi vastauksen antamisesta täällä tuhat sata (1.100) markkaa. Tätä

kaikki asianomaiset noudattakoot.

Vahvistetaan Korkeimman oikeuden sinetillä ja esittelijän
allekirjoituksella.

2019

Gert Johansson
Gert Johansson

Johannuksen oikeaksi todetaan
Sairasvasta E. Salo